

نظارت و راهنمایی آموزشی

تالیف

کارل گلیکمن

ترجمه

شیما طبیب زاده
سمانه باقر پناهی

دکتر اکبر فرجی ارمکی
دکتر غلامعلی یوسلیانی

انتشارات آوای نور
تهران-۱۳۹۶

سرشناسه	: گلیکمن، کارل D Glickman, Carl
عنوان و نام پدیدآور	: نظارت و راهنمایی آموزشی / تالیف کارل گلیکمن ؛ ترجمه اکبر فرجی ارمکی... [و دیگران].
مشخصات نشر	: تهران : آوای نور ، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۸ص. ؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۲۷۹-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: ترجمه اکبر فرجی ارمکی، شیما طبیب زاده، غلامعلی یوسلیانی، سمانه باقرپناهی.
یادداشت	: عنوان اصلی: Leadership for learning : how to help teachers succeed , ۲۰۰۲.
یادداشت	: کتاب حاضر نخستین بار با عنوان "رهبری آموزشی برای یادگیری موثر" با ترجمه میتو علیرزاده توسط نشریات نشر قطره: منظومه خرد در سال ۱۳۸۷ ترجمه و منتشر شده است.
عنوان دیگر	: رهبری آموزشی برای یادگیری موثر.
موضوع	: مدرسه‌ها -- ایالات متحده -- نظارت و سرپرستی
موضوع	: States School supervision -- United
موضوع	: تدریس اثربخش -- ایالات متحده
موضوع	: States Effective teaching -- United
موضوع	: تدریس اثربخش Effective teaching
شناسه افزوده	: فرجی ارمکی، اکبر، ۱۳۵۱ -- مترجم
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ ۹۸۸/۴۲۸۰۶LB
رده بندی دیویی	: ۱۰۲/۳۷۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۶۶۷۰۷۹

شهید وحید نظری،
دورنگار: ۰۸۸۲۰۴۴۸

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان
پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ /

نظارت و راهنمایی آموزشی

تالیف: کارل گلیکمن

ترجمه: دکتر اکبر فرجی ارمکی - شیما طبیب زاده - دکتر غلامعلی یوسلیانی - سمانه باقر پناهی

ناشر: انتشارات آوای نور

صفحه آرا: منیرالسادات حسینی

چاپ: اول ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۲۷۹-۲

قیمت ۱۳۵۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

فصل اول: نگاهی به فرایند یاددهی و یادگیری در کلاس.....	۹
چگونه فرایند یاددهی و یادگیری بهبود می‌یابد؟	۱۳
سازماندهی کاوش	۱۶
فصل دوم: ساز و کارهایی برای کمک به کلاس درس.....	۱۹
نظارت بالینی.....	۲۰
راهنمایی همکاران.....	۲۴
دوستان تحلیل‌گر یا منتقد	۲۹
گروههای پژوهش در کار کلاسی.....	۳۴
نتیجه‌گیری	۳۷
فصل سوم: چارچوب‌هایی برای مشاهده‌ی کلاس.....	۳۹
استفاده از چارچوب‌هایی که برای تدریس طراحی شده‌اند.....	۴۰
یک چارچوب برای یاددهی.....	۴۲
حوزه ۳ تدریس.....	۴۲
جزء ۳: مشارکت دانش‌آموزان در یادگیری.....	۴۲
استفاده از پرسش‌نامه‌های واگرا.....	۴۷
بررسی پوشه‌های کار دانش‌آموزان.....	۴۸
بررسی موفقیت دانش‌آموز با توجه به معیارها و استانداردهای استانی.....	۵۳
فصل چهارم: رویکردهای کار نزدیک با معلمان.....	۵۹
رویکردها و رفتارهای ناظر آموزشی.....	۶۱
نتایج جلسه‌ی گفت‌وگو.....	۶۷
روشن کردن رویکرد خود.....	۶۹
با رویکردها چگونه برخورد کنیم؟.....	۷۷
فصل پنجم: مثال‌هایی ملموس از کمک به معلمان.....	۷۹
هشدار	۷۹
مثالی از رویکرد کنترل‌کننده‌ی دستوری	۸۰
گفت‌وگوی پیش از مشاهده	۸۱
مشاهده‌ی کلاس	۸۳
تحلیل و تفسیر	۸۴
گفت‌وگوی پس از مشاهده	۸۶
تحلیل پس از گفتگو.....	۸۸
بحث درباره‌ی رویکرد کنترل‌کننده‌ی دستوری	۸۸
مثالی از رویکرد آگاهی‌دهنده‌ی دستوری.....	۹۴
بحث درباره‌ی رویکرد آگاهی‌دهنده‌ی دستوری	۹۵
مثالی از رویکرد مشارکتی.....	۹۵
گفت‌وگوی پیش از مشاهده	۹۷
مشاهده‌ی کلاس	۹۹

۱۰۰	برداشت کلی
۱۰۱	تحلیل
۱۰۲	گفت و گوی پس از مشاهده
۱۰۶	نقد پس از گفت و گو
۱۰۷	بحث درباره‌ی رویکرد مشارکتی
۱۱۱	مثالی از رویکرد غیر دستوری
۱۱۲	گفت و گوی پیش از مشاهده
۱۱۵	مشاهده‌ی کلاس
۱۱۶	تحلیل و تفسیر
۱۱۶	گفتگوی پس از مشاهده
۱۱۸	تحلیل پس از گفت و گو
۱۱۹	بحث درباره رویکرد غیردستوری
۱۲۴	خلاصه‌ی چهار رویکرد
۱۲۷	فصل ششم: شاخص‌های ارزیابی قابلیت، رشد و بالندگی معلم
۱۲۹	هدف و جهت کلی ناظران آموزشی
۱۳۱	شاخص‌های رشد و بالندگی حرفه‌ای در معلمان
۱۳۱	تعهد
۱۳۳	تفکر انتزاعی
۱۳۵	ارزیابی معلم با استفاده از متغیرهای تعهد و تفکر انتزاعی
۱۴۱	مثال واقعی
۱۴۳	فصل هفتم: به کارگیری اراده، قدرت و توان
۱۴۳	علمی برای موفقیت مدرسه
۱۴۵	بهبود کلاس‌ها و مدارس
۱۴۷	ارزشیابی معلمان
۱۵۴	سخن آخر: در مدرسه چه طور عمل کنیم؟
۱۵۶	همان‌طور که شروع کردیم، به پایان ببریم
۱۵۷	پرسش‌های هدایت‌کننده
۱۶۱	پیوست

مقدمه

نظارت و راهنمایی آموزشی یا تعلیماتی رشته‌ای از علوم آموزشی است که در تمامی جهان هم به لحاظ رشته‌ای علمی در دانشگاه‌ها و هم عرصه‌ای تخصصی در نظام‌های آموزشی جای خود را باز کرده است و در عرصه بین‌المللی هم وفاقی فراگیر به عنوان دیسپلینی مشخص راجع به آن ایجاد شده است اما در کشور ما متأسفانه نه در دانشگاه به عنوان دیسپلینی مشخص پذیرفته شده نه در نظام آموزشی به عنوان یک کارکرد مشخص روی آن تمرکز می‌شود. به نظر می‌رسد یکی از دلایل این امر فقدان کتب و منابع آموزشی غنی و راهنما باشد. با این پیش‌زمینه مترجمین بر آن شدند یکی از منابع مهم نظارت آموزشی را که در اکثر کشورهای جهان ترجمه و مورد استفاده قرار می‌گیرد را با ترجمه‌ای مناسب تقدیم جامعه علمی و کارگزاران نظام آموزشی کشور نمایند. این کتاب قابل استفاده برای معلمان، مدیران مدارس، والدین دانش‌آموزان، کارشناسان و سیاستگذاران آموزش می‌باشد، امید است مقبول افتد.